

postali poznati stručnjaci, znanstvenici, umjetnici, političari, revolucionari. Na taj se način ona najbolje odužila društvu iz kojega je izrasla i za koje je živjela.

Kao nekadašnji đak ove gimnazije, koji je kao maturant 1969. govorio o potrebi njena usklađivanja s našim vremenom, s interesom pratim sadašnju reformu sistema obrazovanja koje smo nazivali klasičnim, te se nadam da ćemo uskoro i na stranici Latina et Graeca moći detaljnije čitati o novoj organizaciji sistema učenja klasičnih jezika. Međutim, neka mi bude dopušteno u ovoj prilici iznijeti i nekoliko intimnih, nevezanih misli.

Sjedili smo u svojim školskim klupama, čitali djela historičara, političara ili pjesnika latinskog i grčkog jezičnog izraza. Znali smo se oduševiti pregnantnim rečenicama ili idiličnim stihovima, strasnom ljubavlju ili izoštrenom sentencom, i vjerujem da će nam ostati kao manje ili više prisutan u životnom sazrijevanju taj element klasičnog. A klasičan, rekli bismo, znači težiti prema savršenom. Kada su predavači znali izazvati iskru humanističkog sadržaja i prenijeti je na svoje učenike, onda bi i one škrte latinske sentence zaiskrile novim sjajem, i tisućgodišnja spoznaja dobila bi intiman, osobni odbljesak, a jedna rečenica u đačkim mislima ne bi bila samo gramatička zavrzlama.

Da li i kako da letimo do antike ili da antiku prebacimo k sebi? Kako da je spojimo sa svojim stoljećem, s milenijem koji nadolazi, sa svojim svemirom i svojim idejama? Antički mediteranski svijet nosio je ljudski duh, pun poleta i resignacije, hrabrosti i straha, snage i malaksalosti; bio je to svijet sunca Titira i Melibeja ili Niobine noći, svijet sunca i noći Prometeja koji je ukrao za sva vremena vječnu vatru i darovao je čovjeku da je nosi, da bude ta vatra i da gori u njoj i s njom. Zato nije bilo ništa neobično kada smo u „Posljednjoj noći u Rimu“ vidjeli neku svoju posebnu noć, kada smo u stihovima nazirali svoj život ili kada smo živjeli život Marcijala ili Horacija ili onog bezimenog pjesnika „Lastavičje pjesme“. Zato je i susret s ljudima ujedno i susret s historijom, i to ne s historijom na visini ili razini jedne magistrae vitae, već s historijom u trajnom kontinuitetu života, stalnog izmjenjivanja iskustava i življenja neprestane vječne vatre. Humanistička Evropa je bila lanac humanističkih književnih krugova. U tom lancu istaknute karike sačinjavali su i naši krugovi. I kad su se otkidale karike od rodnog tla nošene težnjom i željom za napretkom, odavde iz priturskih krajeva i opasnosti kao rascvjetale ruže palile su se baklje znanja od Britanije do Italije i Ugarske.

Emilio Marin

prijevod

GAJ VALERIJE KATUL: SVADBA PELEJA I TETIDE (CARMINA LXIV)

Priča se kako su jednom omorike, što su izrasle Pelion-gori na vrhu, kroz valove Neptuna bistre Plovili k Fazidi rijeci u krajeve Ejeta kralja, Kad su se birani momci, argivske mladeži snaga, Koji iz Kolhide zlatno poželješe ugrabiti runo, Lađom usudili brzom proletjeti pò vodi slanoj Veslima jelovim plavetnu pučinu dotičući morskú. Njima je božica ona što gradove čuva visoke Sama sagradila lađu po vjetru da lakom poleti, Spojivši svinutu gredu i borove zajedno daske. Ona je na more pusto i na put zaplovila prva. Čim je pučinu bila vjetrovitu zasjekla kljunom, Val se zabijelio pjenom preokrenut veslima mnogim. Krasna izroniše lica iz vrtloga dubokog tada, Nereja naraštaj morski s divljenjem gledajuć čudo. Onoga vidješe dana i doista nikada više Smrtnici očima svojim morske djevice nimfe Goła gdje izdižu tijela do grudi iz vrtloga sjajnog. Tada je ljubavlju, kažu, spram Tetide raspaljen Pelej, Tada ni Tetida nije vjenčanje prezrela ljudsko, Tada je otac sam dao da Tetidu oženi Pelej. Herojski porode, rođen u odviše žuđeno doba, Zdravo, o porode božji, o potomci matera svojih Preslavni, zdravo još jednom . . . Vas ću ja često u svojoj zazivati pjesmi, a tebe Baš prije svih što sretnom si uzvišen svadbenom bakljom, Peleju, stožeru tesalske zemlje kom Jupiter sam je

Svoju prepustio ljubav, taj roditelj svih bogóvã.
Ne drži l' Tetida tebe, ta najljepša od Nereida,
Nije li Tetija dala da unuku oženiš njenu,
I sam Okean što morem opkolio krug je zemaljski?

Prošlo je vremena otad, a željni kad dođoše dani,
U kuću Tesalija se skupom sjatila cijela
Palaču kraljevsku krasnu ispuniv veselim društvom.
Darove sa sobom nose, od radosti zare se lica,
Kijer se napušta sada i ftijodska ostavlja Tempa,
Kranonske kuće su prazne i zidine grada Larise,
Žure u Farsaliju svi, farsalskim kućama hrupe.
Polja već ne ore nitko, omekšase juncima šije,
Nitko ni ubogu lozu ne okapa motikom krivom,
Bikovi lemešom tvrdim ne prevrću grudastu zemlju,
Vočar već ne kreše srpom sjenovitom drveću grane,
Ostavljen plug je posve već prekrila hrapava rđa.
Palača sama, međutim, kud gđd se rasprostiru dvori
Bogati, svijetli u zlatu i blještavim sjaji se srebrom,
Bjelokost prijestolja krasi, na stolu svjetlucaju čaše,
Kuća se raduje cijela i blista od kraljevskog sjaja.
Krevet božičin bračni nasred je postavljen doma,
Urešen slonovom kosti i purpurnim plaštem prekriven
Koji je obojen bojom rumenom, crvenom k'o grimiz.

34

Plašt taj, na kojem su slike izvezene likova drevnih
Čudnom vještinom, prikazuje junačka djela heroja.
Arijadna na obali prešumnoj otoka Dije
Gleda za Tezejem koji na brzoj već odlazi lađi,
U srcu pritiščuć svojem taj bijes još neukroćen posve.
Ne vjeruje još ona da vidi što očima gleda.
Jer iz varljiva sna se probudivši upravo tada,
Shvati da jadna i sama na pustom je ostala pijesku.
Ne mari mladić već za nju i bježeći udara more
Veslima, zavjete lažne prepuštajuć nestalnu vjetru.
Minojka očima tužnim sa ležaja od morske trave
Promatra njega, skamenjenoj bakantici nalik,
Gleda, o jao, a brige joj velike razdiru dušu.
Kosu joj prekrasnu plavu ne pokriva tanani povez,
Zastrla nije ni pokrila laganom haljinom njedra,
Grudi joj bijele k'o mlijeko ne sputava vezeni pršnjak.
Sve to, što s cijeloga tijela je posvuda spalo po žalu,
Leži pred nogama njenim i morski zapljuskuju vali.
Ali sad ne mari ona za povez i halju što pliva,
Misli joj naprotiv njene sve za tobom, Tezeju, lete,

Propala sva je, a srcem i dušom tek za tobom smjera.
Jadnica, koju je tugom neprestanom smutila posve
Venera, u srce njeno usadiv trnovitu ljubav,
Otada još, otkad ono iz luke Pireja-grada
S obala svedenih, lađom otplovivši odvažni Tezej
Stiže do gortinskih dvora i sjedišta morskoga kralja.

Jednom je Kekropov grad zbog ubojstva Androgeja, kažu,
Prisiljen nevoljom krutom ispaštati okrutnu kaznu:
Birane slati mladiće i sa njima djevica mladih
Cvijet, Minotauru samom da hrana mu budu na gozbi.
Stoga, jer nevolja ova je morila grad jošte malen,
Sebe žrtvovati Tezej poželje za dragu Atenu
Radije no da se takvi na Kretu iz kekropske zemlje
Leševi, ali ne prãvi baš leševi, odnose sada.
Zato na lađi brzoj zaplovi i povoljnim vjetrom
Stiže do Minosa hrabrog i njegovih oholih dvora.
Čim ga je kraljeva kćerka zamijetila očima žudnim,
Koja na ležaju čistom što odiše mirisom blagim
Bijaše rasla do tada u nježnome majčinu krilu,
Kakva je mirta što raste uz obale rijeke Eurote
Ili pak šareno cvijeće što rađa ga proljetni dašak,
Nije odvrtila pogled svoj užaren sa njega prije
Nego li tijelo joj cijelo ne obuže ljubavni plamen,
Raspali k tome još iz dna i srce i dušu stubokom.
Mahnitu ljubav, o jao, ti potičeš okrutnim srcem
Dječaće sveti, što miješaš med ljudima radost i tugu,
I ti, što Golgima vladaš i lisnati štitiš Idalij,
Kakvim li valima bacate djevojku goruća srca
Da za plavokosim gostom nepréstano uzdiše sada.
Kòliko straha je ona u klonulu podnijela srcu,
Kako je često još više od sjajna problijedila zlata,
Kada je žudeć da krene u borbu spram nemani strašne,
Tezej poželio steći il' smrt ili nagradu slavnu.
Uzalud ipak ne bjehu ni bozima mrski ti dari
Zavjetni, koje je glasom obećala šutljivim posve.
Kao kad krošnjati hrast što je Taurus-gori na vrhu
Niknuo, ili omoriku smolastu, šiškarki punu
Vrtlogom vihor zavitla i silnom je obori snagom,
Iščupa korijen stubokom, a ona se nagne i pade
Lomeći pred sobom širom što gđd joj se nađe na putu,
Obori tako i Tezej i savlada nemani tijelo,
Kojoj su uzalud rozi po ispraznom mahali zraku.
Odande vrati se zdrav i nepovrijeđen s velikom slavom,
Korak zalutali stalno po tankom upravljajuć koncu,

35

Da ga, dok vraća se tako krivudavim on labirintom
Varka ne obmane neka što skriva je čudesno zdanje.

Ali ta čemu, od prve udaljiv se odviše pjesme,
Spominjem kako se kćerka okanila očinskog lica,
Kako li ostavi sestru i napokon zagrljaj majčin,
Koja se odbjegloj kćerci veselila više od svega
— Ovoj je od svega slađa ta ljubav spram Tezeja bila —
Kako je ploveći lađom k pjenovitoj obali Dije
Došla i kako je ondje, kad oči joj osvoji sanak,
Zaružnik pusti i ode ne mareći u srcu za nju.
Kažu da često je ona u strastvenom mahnita srcu
Znala duboko iz duše i prodorne pustiti glase.
Čas da se uspela tužna uz střmo i visoko brdo
Otkud na pučinu pustu svoj oštar je uprla pogled,
Čas da se sjurila natrag u vale treperava mora
Dižući haljini mekoj vrh nogu ogoljenih skute.
Napokon jadna da ovu je izrekla tužaljku zadnju
Slabašnim jecajući glasom i obraza vlažnih od suza:

36

„Tako li s očinskog ognjišta odvede, nevjerni, mene,
Nevjerni Tezeju, pa me na obali ostavi pustoj?
Tako li odlaziš sada ne mareć za volju bogova,
Ne misliš na me i krivokletstva prokleta nosiš?
Nakanu okrutna srca zar ništa promijeniti nije
Moglo, zar nikako nema baš milosti u tebi kakve,
Da nemilosrdna duša se ushtjedne smilovat na me?
Al' obećanja ovakva zamamljiva davao nisi
Nekad i nisi govorio ovom da nadam se jadna,
Nego si zakonit savez i žuđenu spominj'o svadbu.
Uzalud sve je i sve to raspršuju pod nebom vjetri.
Odsad već nijedna žena svom priseglom vjerovat ne bi
Morala mužu ni nadat se riječima njegovim vjernim.
Nešto dok želi im duša i silno se svidjet veseli,
Strah ih se zakleti nije nit štede se dat obećanje,
Ali čim željnoga srca zadovolje požudu jednom,
Ništa se ne boje reći nit mare za zakletve krive.
Doista, kada si bio sred vrtloga propasti bačen
Spasih te ja i odlučih izgubiti radije brata,
Nego da, lažljivče, s tobom u odsudnom ne budem času.
Umjesto toga k'o plijen, da me razdiru zvijeri i ptice
Bačena bit ću, i neće pod zemlju sahranit me mrtvu.
Koja li lavica tebe pod samotnom hridinom rodi,
Koje te začelo more i šumnim izbačilo valom?
Koja li Sirta, il' grabljiva Scila il' grozna Haribda,

Umjesto slatkog života kad uzvraćaš nagradom takvom?
Ako li ženidba naša baš na srcu nije ti bila,
Zar si se bojao strogih naredbi staroga oca?
Ipak u sjedišta vaša si mogao voditi mene,
Zato da ugodnim poslom ti služim k'o robinja kakva,
Noge da perem ti bijele u bistroj tekućici vodi
I da po ležaju tvome rasprostirem purpurno ruho.
Ali što uzalud ja se sad vjetrima nevještini tužim,
Zlo dok me plaši, a u njih baš nikakav osjećaj nije.
Poslane glase ni čuti ni vratiti ne mogu oni.
Ovaj pak po moru ploveć već na pol je gotovo puta,
Nikakva smrtnoga stvora tu nema med algama pustim.
Rugajući odveć se tako u odsudnom času također
Sudbina uskrati kruta tugovanju mojemu posluh.
Jupitru svemoćni, kamo li sreće da ū ono vrijeme
Prvo te kekropske lađe ne taknuše obale gnoske
I da vjerolomni mornar ne priveza užu na Kreti,
Zlokobni noseći danak k'o naplatu divljemu biku,
I da k'o opaki gost ne otpočinu u kući našoj
Slatkim prikivajući likom okrutne namjere svoje!
Kamo da propala krenem? U kakvu da uzdam se nadu?
Brda da potražim idska? O jao, kad pučina mora
Prešumnog odvaja mene i bezdanom širokim dijeli.
Očevu pomoć da čekam? Zar sama ne ostavih njega
Slijedeći ovog mladića što bratskom je poprskan krvlju?
Da li bih tješila sebe tom muževom ljubavlju vjernom,
Koji sad bježi i vesla nad pučinom savija vitka?
Otok je pust i na obali nema već nikakva zdanja
Izlaza nikakva nema, sve morski opasuju vali.
Nikakve nade u bijeg niti načina nikakva nema,
Sve je opustjelo, nijemo i sve baš predskazuje propast.
Neće se desiti ipak da od smrti klonu mi oči,
Niti da duša mi prije odlèti iz umorna tijela,
Nego li izdana pravu od bogova izmolim kaznu
I dok ū zadnji čas ne zakunem se vjerom božanskom.
Stoga sad, Eumenide, što kaznom osvetiti ljudska
Možete djela i kojima čelo obavito vlasima zmijskim
Srdžbu pokazuje, koja iz srca provaljuje vašeg,
Ovamo, ovamo dođite, tužaljke počujte moje,
Koje se iznijeti silim iz najdubljih kutova duše
Plamteći, kukavna, jadna i slijepa od bezumnog bijesa!
Zato jer izvire zbilja dubòko iz mojega srca
Nemojte dati da moja mi kuknjava isprazna bude,
Nego nek nakanom, kakvom je pustio Tezej me samu,
Takvom, o boginje, nakanom oskvrni sebe i svoje!”

37

Kada je glasove ove iz tužnoga izlila srca,
Moleći tjeskobnom dušom za okrutna nedjela kaznu,
Pristane vladar bogova tad migom što pobit se ne da.
Od tog zadrhtaše pokreta zemlja i golema morska
Pučina, na nebu zvijezde svjetlucave svemir potrese.
Tezeju samom pak pamet se slijepom zamračila tamom,
Svih se okanio naloga, dušu kad zaborav svlada,
Kojih se držao prije kad um mu još postojan bješe.
Nije ni radosne znake za tužnoga podig'o oca
Nit je pokazao luku da spašen erehtejsku vidi.
Naime, govore, jednom da vjetrima povjeri Egej
Sina kad božičin grad je ostavljao s brodovljem svojim,
Grleći milog mladića i ove mu naloge dajuć:

38

„Sine moj jedini, mnogo mi draži od samog života,
Sine, kog nužda me tjera na opasan poslati pothvat,
Koji si nedavno rođen na kraju već starosti moje,
Kada već moja sudbina i vatreno tvoje junaštvo
Otimlju sad preko volje te meni, kom klonule oči
Site još nisu od gledanja prilike miloga sina,
Ne bih te vesela srca i radostan poslao sada
Niti bih dao da znakove sretnoga udesa nosiš,
Nego bih najprije tužaljke iz srca izlio mnoge,
Svoje sjedine nagrđujući zemljom i posutim prahom.
Stoga bih bojena jedra na klimavi digao jarbol,
Žalost da meni i tugu od koje mi izgara srce
Dojavi platno to mrko od rđave iberske boje.
Ako li dopusti tebi vladarica Itona svetog,
Koja i našem je rodu i gradu Erehteja sklona,
Desnicu tvoju poprksati krvlju strahovitog bika
Dala, tad nalozi ovi nek žive u sjećanju tvome,
Skrivene u srcu nek ih ne izbriše nijedno vrijeme,
Neka, čim oči ti vide brežuljke naše domaje,
Žalosna skinu se jedra sa svih jedrenica i nek
Konopci sukani čvrsto bijela podignu jedra,
Da bih raspoznao odmah, promatrajuć vesela srca,
Kada te presretan čas meni vraća i dovodi natrag.”

Nalozi, kojih se Tezej dok duh mu još postojan bješe,
Držao čvrsto otprhnuše kao kad potjera vjetar
Puhanjem oblake s visokih vrhova snježnih planina.
Otac je pak u daljinu sa visoke gledao kule
Tjeskobne moreći oči neprestano suzama gorkim.
Čim je raspoznao jedra što naduta bjehu od vjetra,
S visoke baci se stijene niz liticu tad strmoglavce,

Vjerujući da je izgubio Tezeja udesom krutim.
Tako zakorači u dom okaljani očevom smrću
Junački Tezej, i bol kakvu zadade Minosa kćeri
U srcu ne misleć na nju, doživi i sam baš takvu.

Nju, dok je gledala tužna za lađom što odlazi dalje,
Mnoge su morile brige u ljubavlju ranjenu srcu.
Uto sa protivne strane sav blistajući doleti Ijak
S čitavom satirskom družbom i kolom Silena iz Nize
Trežeć te, Adrijadna, i za tobom ljubavlju plamteć.

.....
Tu i bakantice hitre i mahnita duha odasvud
Bjesne i klikču ijū, i zabacuju unatrag glave.
Jedne zamahuju tizom što vrh mu je lozom opleten,
Druge pak rastrgav junca komadima vitlaju mesa,
Jedne opasuju tijelo krivoljastim zmijama ljutim,
Druge pak škrinjice noseć tajnovite orgije slave,
Orgije koje neupućen uzalud spoznati želi.
Ostala družba u timpane udara rukama vitkim,
Ili pak cimbalom oblim pobuđuje tanani zveket,
Mnogi u rogove pušu i mukle izvijaju zvuke,
Ili se barbarska frula oglašuje piskavim glasom.

39

Slikama ukrašen takvim taj prekrasni svadbeni pokrov
Uzglavlje ogrnu cijelo i prekri sa svih ga strana.
Pošto se nagleda njega i zasiti tesalska mladež
Želju, tad poče polako napuštati bogove svete.
Kao kad zapadni vjetar jutarnjim namreška daškom
More tiho i mirno i valove pōtaknē lake,
Zora kad diže se s praga vječitog putnika Sunca,
Tad u početku još sporo se gibaju taknuti dahom
Blagim, i neznatno šume i tiho zapljuskuju samo.
Kada ojača već vjetar sve više i više se šire,
Pučina dok ne zablista daleka u purpurnom sjaju.
Isto je tako ostavljajući predvorja kraljevske kuće
Svatko okrenuo korak i na svoju krenuo stranu.

Poslije njihova odlaska prvi je došao Hiron
S visoke Pelion-gore i donio darove šumske:
Cvijeće što god ga na poljima tesalska rađa ravnica
Ili po visokim brdima, ili ga gaji kraj toka
Riječnoga prijatni dašak plodonosnog zapadnog vjetra,
Sve je to donio sam u vijencima spletenim čvrsto,
Čime razveseli kuću opijenu mirisom ljupkim.

Smjesta tad pristupi Penej ostavljajući zelenu Tempu,
Tempu što sa svih je strana opasuje visoka šuma
Nimfama melijskim dajući da slave je pjesmom i plesom.
Praznih ne pristupi ruku već visoku bukvu donese
S korijenom, k tome još uspravno deblo lovora vitkog,
Krošnjatu zatim platanu i plamtećeg Faetonta
Sesticu, tanku topolu, i čempres što do neba seže.
Sve to u širokom redu tad postavi okolo kuće
Kako bi predvorje mekim i zelenim ovio lišćem.
Poslije ovog Prometej dosjetljivi pristupi amo,
Jedva još vidljive tragove prijašnje noseći kazne
Koju je trpio nekada prikovan lancem za stijenu,
Kad je na strmim vrhuncima visilo njegovo tijelo.
Napokon otac bogová sa prečasnom ženom i djecom
Dođe, jedino tebe ostavljajući na nebu Febe,
Istoga poroda k tome stanovnicu idroskih brda.
Peleja zajedno s tobom i sestra je prezrela tvoja
Koja poželjela nije da proslavi Tetide svadbu.

40

Pošto su tada svi sjeli na stolice bjelje od snijega,
Prostrani stolovi stave se pred njih za obilnu gozbu.
Uto započese Parke polaganim pokretom tijela
Tresti i pjevati pjesmu što istinsku kazuje sudbu.
Tijela što drhte im cijela svud prekriva haljina bijela
Sežuć do gležnjeva nožnih, a purpuran pojas je veže,
Vrpce dok ružine boje sa blistave padaju glave.
Ruke im njihove vječni po obredu posao vrše,
Ljevica preslicu drži opletenu mekanom vunom,
Desnica kadšto je prede i lagano izvlači niti
Prstima vitkim, a kadšto na okretan mota je palac,
Okrećuć hitro vreteno motovилоm točenim glatko.
Zubima kidaju tada ispredeno, jednako dijeleć,
Dok im sa usnica suhих vise komadi od vune,
Koji još doskora bjehu k'o tanane vidljivi niti.
Njima pred nogama sada te vunene meke i bijele
Pahulje leže u košaricama spletenim čvrsto.
One tad čupajući vunu započese prodornim glasom
Pjevati pjesmu božansku i ovu proricati sudbu,
Pjesmom što nijedan vijek je lažnom pokazati neće:

„Ti koji ures osobit povećavaš djelima silnim,
Zaštito zemlje Ematije, ljubimče Opina sina,
Čuj, što u radosnom danu oglašuju sada ti sestre
Istinsko tō proročanstvo. A vi što pratite usud
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Zasjat će uskoro tebi Večernjača što ispunjenje
Donosi bračnih želja i doći sa sretnom će zvijezdom
Žena da u srce tebe ganutljivom ljubavlju dirne,
Spremna u snovima blagim od umora združiti se s tobom,
Vrat obavijajući snažni i grleć ga rukama nježnim.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Nikada nijedna kuća takvu ne zakrili ljubav,
Nijedna ne združi ljubav u takvoj vjernosti drage,
Kakvo jedinstvo i sloga sa Tetidom Peleja veže.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Rodit će vama se Ahil što bojat se nikoga neće,
Grudi će junačke njemu upoznati dušman, ne leđa,
Natjecat često će on se i pobjednik biti u trku,
Brži će biti od okretnih nogu košute hitre.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Nijedan neće mu junak bit ravan u onome ratu,
Kad će se frigijska poija trojanskom kvasiti krvlju,
I dok opsjedajući zidine Troje dugotrajnim ratom,
Njih ne razori nevjernog Pelopa nasljednik treći.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Golemu njegovu hrabrost i slavna junačka djela
Često priznavat će majke na grobu svojih sinová,
Kada sa sijede glave raspletu i razmrse kosu,
Rukama nemoćnim svoje ranjavajući uvele grudi.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Naime, kao kad kosac gusto žanjući klasje
Kosi na žarkome suncu polja zlatnoga žita,
Tako će trgnutim mačem obarati trojanska tijela.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Junačkih djela svjedoci će valovi biti Skamandra
Koji na širokom ušću u Helespont utiče šumni.
Korito njegovo gomilom mrtvih će suziti se tijela,
Duboka voda će postati topla kad smiješa se s krvlju.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Napokon bit će svjedokom i plijen koji predan je smrti,
Kada će visoki humak obilno nasutog groba
Udove primiti bijele ubijene djevojke mlade.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

41

Kada priliku dađe Ahejcima umornim Udes
Zidine raskinut neptunske okolo dardanskog grada,
Visoki grob će Poliksena svojom natopiti krvlju,
Koja k'o žrtva će pasti od dvosjeklog bodeža oštrog
Kad se na koljena sruši i sakato ispruži tijelo.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Zato sjedinite srca u ljubavi željenoj dugo,
Muž neka boginju primi i veže je savezom svetim,
Mlada nek suprugu da se što odavno za njom već žudi.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Neće joj dojilja više, kad dođe joj ujutro rano,
Moći vezivati nakit jučerašnji okolo vrata.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu.

Neće zbog spavanja nasamo niti zbog nesloge bračne
Žalosna majka izgubiti nadu u unuke mile.
Brzajte sada vretena, brzajte predući pređu."

42

Takvu su pjevale pjesmu, proričući Peleju jednom
Sretnu budućnost, Parke iz nadahnutog svog srca.
Jer u prijašnje vrijeme pohodili bozi su često
Domove čednih heroja i s ljudima biti u društvu
Znali su, kada pobožnost ne bijaše prezrena jošte.
Često je otac bogová pohodio svetište sjajno,
Svečani blagdani dani kad stigli bi godine svake,
Gledajuć kako na zemlji se stotinu bikova valja.
Često je razuzdan Liber niz vrhove Parnasa strmog
Gonio Tijade bučne i glasne, raspletenih kosa,
Kad bi se takmeći sjatili žitelji čitavih Delfa
Veselo primiti boga kraj dimljivih žrtvenika.
Često je bio i Mars u smrtonosnoj nazočan borbi,
Ili vladarica Tritona brzog, il' djevica k tome
Ramnutska, vojničke čete sokoleći svojim prisustvom.
Ali kad zemlja se cijela okaljala zločinom groznim
I kad iz pohlepna srca ukloniše pravednost ljudi,
Krvlju je vlastitog brata brat okrvavio ruke,
Djeca su prestala žaliti smrt svoga oca il' majke,
Otac je žuditi stao za pogrebom mlađahnog sina
Da bi se slobodno mogao domoći maćehe mlade,
Bezbožna majka se podala nevještu sinu, i nije

Opaka bila u strahu što sramoti pretke božanske.
Pravda se s nepravdom smiješala posve u opaku bijesu,
Tako da pravedno srce odvратиše bogovi od nas.
Zato ne smatraju dostojnim takve pohoditi ljude
Niti dopuštaju da ih se promatra očima jasnim.

43

Preveo

Damir Salopek